

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
TEISĖS IR TEISĖTVARKOS KOMITETAS**

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel. (8 5) 239 6796 Faksas (8 5) 239 6469 El. p. teiseskt@lrs.lt

Seimo posėdžių sekretariatui

2011-03-18 Nr. V-2011-1447

DĖL KOMITETO 2010 M. RUDENS (V) SESIJOS VEIKLOS ATASKAITOS

Siunčiame Jums Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto 2010 m. rudens (V) sesijos veiklos ataskaitą (1 priedas).

PRIDEDAMA. 16 lapų.

Komiteto pirmininkas

Stasys Šedbaras

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
TEISĖS IR TEISĖTVARKOS KOMITETO**

**2010 M. RUDENS (V) SESIJOS VEIKLOS
ATASKAITA**

2010-09-10 – 2011-03-09

I. BENDROJI INFORMACIJA

1. Įstatymų ir kitų teisės aktų projektų svarstymas		
1.1	Seimo pavedimai komitetui (<i>SPS duomenys</i>), viso	165
	iš jų: kaip pagrindiniam komitetui	119
	kaip papildomam komitetui	46
1.2	Svarstyta labai aktualių ir aktualių pasiūlymų priimti ES teisės aktus, pateikta išvadų dėl subsidiarumo ir proporcingumo	11
1.3	Komiteto sprendimu ir/ar Seimo valdybos sprendimu sudarytos darbo grupės teisės aktų projektams rengti	3
2. Posėdžiai ir klausymai		
2.1	Komiteto posėdžiai, viso	21
	iš jų: išvažiuojamieji	-
	bendri su kitais komitetais	-
2.2	Klausymai	53
3. Parlamentinė kontrolė		
3.1	Svarstyta parlamentinės kontrolės klausimų	47
4. Pareiškimų ir raštų nagrinėjimas		
4.1	Gauta pareiškimų, raštų ir kitų dokumentų (<i>pagal PVKIS duomenis komitete</i>)	1126
4.2	Parengta atsakymų ir raštų (<i>pagal PVKIS duomenis komitete</i>)	471
5. Renginiai		
5.1	Surengta konferencijų, seminarų, diskusijų, parodų ir kitų renginių	12
6. Tarptautiniai ryšiai		
6.1	Surengta vizitų	2
6.2	Priimta delegacijų	-

II. AKTUALIAUSI ATLIKTI DARBAI

1. PRIIMTI SVARBIAUSI TEISĖS AKTAI

1.1. Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo Nr. XI-1196 (toliau – Įstatymas) tikslas – užtikrinti nuoseklesnį, aiškesnį, juridinės technikos reikalavimus labiau atitinkantį pilietybės santykių teisinį reguliavimą. Įstatyme aiškiau apibrėžtos teisinės sąvokos, susijusios su pilietybės santykių reguliavimu, įtvirtinti pagrindiniai pilietybės principai, patikslinti Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo ir netekimo pagrindai, sąlygos bei tvarka, daug aiškiau apibrėžti atvejai, kai Lietuvos Respublikos pilietis gali būti kartu ir kitos valstybės pilietis.

Įstatymo 7 straipsnyje nustatyta, kad Lietuvos Respublikos pilietis gali būti kartu ir kitos valstybės pilietis, jeigu jis atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

1) Lietuvos Respublikos pilietybę ir kitos valstybės pilietybę įgijo gimdamas ir jam nėra sukakę 21 metai;

2) yra asmuo, išstremtas iš okupuotos Lietuvos Respublikos iki 1990 m. kovo 11 d. ir įgijęs kitos valstybės pilietybę;

3) yra asmuo, pasitraukęs iš Lietuvos iki 1990 m. kovo 11 d. ir įgijęs kitos valstybės pilietybę;

4) yra šio straipsnio 2 ar 3 punkte nurodyto asmens palikuonis;

5) sudarydamas santuoką su kitos valstybės piliečiu dėl to savaime (*ipso facto*) įgijo tos valstybės pilietybę;

6) yra asmuo, kuriam nesukako 21 metai, jeigu jis yra įvaikintas Lietuvos Respublikos piliečių (piliečio) iki tol, kol jam sukako 18 metų, ir dėl to įgijęs Lietuvos Respublikos pilietybę pagal šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalį;

7) yra asmuo, kuriam nesukako 21 metai, jeigu jį, Lietuvos Respublikos pilietį, iki kol jam sukako 18 metų, įvaikino kitos valstybės piliečiai (pilietis) ir dėl to jis įgijo kitos valstybės pilietybę;

8) Lietuvos Respublikos pilietybę įgijo išimties tvarka, būdamas kitos valstybės pilietis;

9) Lietuvos Respublikos pilietybę įgijo turėdamas pabėgėlio statusą Lietuvos Respublikoje.

Įstatyme įtvirtinamas naujas institutas – pilietybės įgijimas supaprastinta tvarka. Įstatymo projekto 10 straipsnyje nustatyta, kad lietuvių kilmės asmenys, niekada neturėję Lietuvos Respublikos pilietybės, turi teisę supaprastinta tvarka įgyti Lietuvos Respublikos pilietybę, neatsižvelgiant į tai, kokioje valstybėje – Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje – jie nuolat gyvena. Įstatymo 9 straipsnyje numatytas Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo institutas. Asmenys, iki 1940 m. birželio 15 d. turėję Lietuvos Respublikos pilietybę, ir jų palikuonys, kurie iki šio įstatymo įsigaliojimo nėra įgiję Lietuvos Respublikos pilietybės, turi neterminuotą teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę, nepriklausomai nuo to, kokioje valstybėje jie nuolat gyvena. Įstatymo 23 straipsnyje išsamiau reglamentuojamas priesaikos institutas, nustatant, kad priesaiką Lietuvos Respublikai priima ne vidaus reikalų ministro įgaliotas asmuo, kaip tai buvo iki šiol galiojančiame Pilietybės įstatyme, bet vidaus reikalų ministras ar viceministras. Tuo siekiama

padidinti tikrąją priesaikos Lietuvos Respublikai svarbą ir reikšmę. Įstatymo VI skyriuje aiškiai reglamentuojami Lietuvos Respublikos pilietybės klausimus nagrinėjančių ir sprendžiančių institucijų įgaliojimai, o VII skyriuje – prašymų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės reikalavimai ir nagrinėjimo tvarka.

1.2. Komiteje įvykus diskusijoms ir penkiems komiteto klausymams, 2010 m. Seimo V (rudens) sesijoje priimti Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymas Nr. XI-1253 ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.886 straipsnio pakeitimo ir 6.887, 6.888, 6.889, 6.890, 6.891 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymas Nr. XI-1254.

Minėtais įstatymais į Lietuvos Respublikos nacionalinę teisę perkelta 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB nuostatos, kurios tikslas yra suderinti valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su vartojimo kredito sutartimis, tam tikrus aspektus.

1.3. Po išsamių diskusijų ir klausymų Komiteje, Seimui pateiktas ir 2010 m. Seimo rudens (V) sesijoje priimtas Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 67 straipsnio papildymo, 72 straipsnio pakeitimo ir kodekso papildymo 72(3) ir 189(1) straipsniais įstatymas Nr. XI-1199 dėl išplėstinio turto konfiskavimo. Tai Respublikos Prezidentės teiktas įstatymas, kuris yra labai svarbus kovai su korupcija, kuri pripažino prioritetiniu ne tik valstybės vadovė, tačiau ir Seimas, taip pat Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetas, Nacionalinio saugumo komitetas, kompetentingos institucijos – Generalinė prokuratūra, Specialiųjų tyrimų tarnyba ir kitos. Šiomis Baudžiamojo kodekso pataisomis įtvirtintas kompleksas priemonių, kurios leidžia plačiau taikyti turto konfiskavimą, iš kaltininko paimti visą neteisėtai gautą turtą ir baudžiamojon atsakomybėn patraukti tokių turtą įgijusius ar padėjusius nuslėpti jo kilmę asmenis. tuo siekiama sudaryti sąlygas korupcinius, turtinius, ekonominius, finansinius ir kitus savanaudiškus nusikaltimus padaryti ekonomiškai nenaudingus ir todėl mažiau patrauklius nusikalsti linkusiems asmenims, pakirsti pavienių asmenų ir nusikalstamų organizacijų potencialą daryti naujas nusikalstamas veikas, taip mažinti jų paplitimą ir valstybei bei visuomenei daromą žalą.

Kartu su aukščiau minėtu įstatymu priimti Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 91, 94 straipsnių pakeitimo ir kodekso papildymo 168(1) straipsniu įstatymas Nr. XI-1200. Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimai pagerins korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų išaiškinamumą, palengvins išsamų ir objektyvų tokių veikų ištyrimą, įrodymų rinkimą ir sumažins asmenų, kaltinamų korupciniais nusikaltimais, tačiau baudžiamosios atsakomybės išvengiančių dėl nepakankamų įrodymų, skaičių. Be to, įgyvendinta valstybės pareiga ginti sąmoningus piliečius, apsisprendusius pasielgti taip, kaip skatina valstybė – pranešti apie jiems žinomus korupcijos atvejus, todėl išplėsti anonimiškumo taikymo pagrindai.

1.4. Priimti Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimai dėl visos ikiteisminio tyrimo medžiagos perdavimo su kaltinamuoju aktu teismui, kuriam ta byla teisinga, siekiant įgyvendinti konstitucinę nuostatą, kad teisingumą Lietuvos Respublikoje vykdo tik teismas, ir tik teismas vertina, kokie įrodymai reikalingi priimant nuosprendį.

1.5. Priimtas Baudžiamojo proceso kodekso 165 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XI-1264 dėl Valstybės saugumo departamento (toliau- VSD), siekiant išgryninti VSD vykdomas funkcijas.

VSD suteikta ikiteisminio tyrimo funkcija buvo papildoma funkcija, kuri, priešingai, nei buvo tikėtasi, nepadėjo VSD įgyvendinti jos pagrindinių funkcijų, tai yra žvalgybos ir kontržvalgybos, kryptingam bei nuosekliam vystymuisi, kadangi baudžiamojo persekiojimo (ikiteisminio tyrimo) funkcija neretai užgoždavo VSD pagrindinių funkcijų vykdymą.

1.6. Priimtos Baudžiamojo proceso kodekso pataisos Nr. XI-1269, siekiant užtikrinti žmogaus teises ir sklandų baudžiamąjį procesą, kad būtų galima ikiteisminio tyrimo pabaiga įtariamam nusikalstamos veikos padarymu užsienio valstybės piliečiui, esančiam ne Lietuvos Respublikos teritorijoje. Taip pat pataisomis siekiama pagerinti ikiteisminio tyrimo kokybę ir pagreitinti ikiteisminį tyrimą nustatant, kad jeigu įtariamasis ar kaltinamasis – užsienio valstybės pilietis - yra ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, prokuroras siunčia įtarimą, pranešimą, kaltinamojo akto nuorašą dėl nusikaltimo, už kurį atsakomybė numatyta Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ir Baudžiamojo kodekso 7 straipsnio pagrindu, numatytoms centrinėms susižinojimo įstaigoms užsienio valstybėje. Įsigaliojus įstatymo pataisoms, būtų galima pabaigti ikiteisminį tyrimą ir įgyvendinti bylų procesą kaltinamajam nedalyvaujant, ypač dėl tų asmenų, kurie negyvena Lietuvoje, tačiau įtariamai įvykdę nusikaltimus 1991 m. sausio 13 d. įvykių metu.

1.7. Lietuvos Respublikos patentų įstatymas Nr. XI-1261. Priimtu naujos redakcijos Patentų įstatymu papildytas ir pakeistas Patentų įstatymas, atsižvelgiant į Patentų teisės sutarties nuostatas, kurias būtina įgyvendinti nacionalinėje teisėje valstybei tampant Patentų teisės sutarties valstybe nare. Atsižvelgiant į nuo Patentų įstatymo priėmimo 1994 m. pasikeitusias teisinės, ekonomines ir socialines sąlygas, teikiamu Projektu taip pat siekiama naujai sureguliuoti teisinius santykius, susijusius su išradimų teisine apsauga.

Taip pat priimtas ir Lietuvos Respublikos Patentų įstatymą lydintis Lietuvos Respublikos Mokesčių už pramoninės nuosavybės objektų registravimą įstatymo 1 priedėlio pakeitimo ir papildymo įstatymas Nr. XI-1262.

1.8. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 15, 16, 18, 20, 46, 137 straipsnių pakeitimo, aštuonioliktojo skirsnio ir 128, 144 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymas Nr. XI-1143 ir Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 30², 226, 232, 232¹, 239, 239³, 241, 241¹, 246¹, 246², 246⁷, 249, 259, 260, 261, 262, 282, 313 straipsnių ir dvidešimt trečiojo skirsnio pakeitimo, kodekso papildymo 257¹, 260¹, 260² straipsniais, dvidešimt trečiuoju¹ ir dvidešimt trečiuoju² skirsniais įstatymas Nr. XI-1142.

Nuo 2011 m. sausio 1 d. įsigaliosiančiais įstatymais siekiama perduoti skundų dėl nutarimų administracinių teisės pažeidimų bylose nagrinėjimą bendrosios kompetencijos teismams. Įstatymais įteisinamas administracinio nurodymo institutas, taip siekiama supaprastinti administracinių teisės pažeidimų bylų ištyrimą ir nagrinėjimą, kai pažeidėjas neginčija pažeidimo fakto, kvalifikacijos, savo kaltės, o pažeidimas yra mažesnio pavojingumo, jam už pažeidimą gresia ne griežtesnė administracinė nuobauda nei piniginė bauda, kuri yra ne didesnė nei 3 000 litų, pažeidimas padarytas pirmą kartą ir juo nepadarytas turtinis nuostolis. Valstybė leistų tokiems pažeidėjams sumokėti tik pusę sankcijoje numatytos minimalios piniginių baudos sumos. Kartu siekiama supaprastinti Kelių eismo taisyklių pažeidimų, susijusių su transporto priemonių stovėjimu

netinkamose vietose, fiksavimą ir administracinių nurodymų dėl jų padarymo surašymo tais atvejais, kai pažeidimas fiksuojamas ne pažeidėjo akivaizdoje. Įstatymais taip pat siekiama pailginti skundo dėl nutarimo administracinio teisės pažeidimo byloje padavimo terminą.

Kartu priimtas (kaip lydintysis) Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 20 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XI-1144, numatantis pareigą juridinio asmens vadovui pranešti duomenis apie asmenį, kuris tam tikru metu naudojosi juridiniam asmeniui priklausančia transporto priemone. Jei juridinio asmens vadovas nepateiks šių duomenų, jis bus traukiamas administracinę atsakomybę pagal ATPK 133¹ straipsnį už transporto priemonės savininko (valdytojo) pareigų neatlikimą.

Kartu priimtas (kaip lydintysis) Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 12, 15, 23 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XI-1145. Numatyta, kad bendrosios kompetencijos teismai nagrinėja administracinių teisės pažeidimų bylas, taip pat įtvirtinta apylinkės teismus numatyti pirmąją instanciją visose administracinių teisės pažeidimų bylose. Iš Teismų įstatymo išbraukta nuostata, nustatanti, kad Vyriausiasis administracinis teismas yra apeliacinė instancija administracinių teisės pažeidimų byloms dėl apylinkių teismų nutarimų.

1.9. Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 5, 21, 26, 27, 29, 35, 51²², 87⁷, 89¹, 116, 123, 124¹, 125, 127, 130², 131, 133¹, 167¹, 167², 172²³, 185, 187⁸, 191, 192, 192¹, 197¹, 221, 222, 225, 226, 231, 239, 241³, 241⁴, 259, 259¹, 260, 260², 262, 263, 264, 266, 267, 268, 269, 271, 272, 276, 282, 288, 304, 306, 308, 313, 314, 320, 326, 329, 334, 336, 337, 338¹ straipsnių pakeitimo ir papildymo, 124⁴, 132¹, 197, 315 straipsnių pripažinimo netekusiais galios ir kodekso papildymo 115⁴, 124⁵, 124⁶, 192² straipsniais įstatymas Nr. XI-1223. Šis įstatymas apjungė kelis įstatymų projektus: Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 5, 21, 29, 35, 51²², 87⁷, 89¹, 116, 124¹, 125, 127, 130², 167², 172²³, 185, 191, 192, 192¹, 226, 231, 239, 241³, 241⁴, 259¹, 262, 263, 266, 268, 269, 272, 276, 282, 288, 293, 295, 304, 308, 313, 314, 320, 326, 329, 334, 336, 337 IR 338¹ straipsnių pakeitimo ir papildymo, 197¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir kodekso papildymo 115⁴ ir 192² straipsniais įstatymo projektą Nr. XIP-2012, Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 30(2), 133(1), 262, 272, 286, 295, 304, 306, 313 ir 314 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą Nr. XIP-923; Administracinių teisės pažeidimų kodekso 5, 124(1), 221, 259(1), 262 ir 269 straipsnių pakeitimo, papildymo 124(5) straipsniu ir 132(1) straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą Nr. XIP-850; Administracinių teisės pažeidimų kodekso 259¹, 264, 269 straipsnių pakeitimo ir 124(4) straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą Nr. XIP-509; Administracinių teisės pažeidimų kodekso 30², 35, 124, 124¹, 131, 225, 256, 259¹, 262, 267, 269, 282 ir 320 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 16¹, 124⁵, 124⁶, 232³ ir 273¹ straipsniais įstatymo projektą Nr. XIP-627.

Priimtu įstatymu nustatoma supaprastinta administracinių teisės pažeidimų bylų teisena dėl pažeidimų, užfiksuotų stacionariomis greičio matavimo ir fiksavimo sistemomis, siekiama užtikrinti, kad transporto priemonių savininkai neturėtų galimybės išvengti administracinės atsakomybės už pažeidimus, kuriuos fiksuoja minėtos priemonės, paskirtos nuobaudos pasiektų nustatytus nuobaudų tikslus ir darytų teigiamą įtaką eismo saugumo situacijai šalyje.

Transporto priemonių stovėjimo tvarkos, nustatytos Kelių eismo taisyklėse, pažeidimai reglamentuojami įstatyme viename Administracinių teisės pažeidimų kodekso straipsnyje. Savivaldybių vykdomosioms institucijoms ir jų įgaliotiems pareigūnams suteikiama teisė surašyti administracinių teisės pažeidimų protokolus už transporto priemonių stovėjimą nesilaikant kelio ženklų ar ženklinimo, Kelių eismo taisyklėse nustatytos transporto priemonių stovėjimo tvarkos tose vietose, kur yra stovėjimo automatai arba atitinkamai mokamo stovėjimo ženklai, nesilaikymą, nagrinėti administracinių teisės pažeidimų bylas ir skirti administracines nuobaudas už padarytus minėtus administracinius teisės pažeidimus. Įstatymu yra suderinamos Administracinių teisės pažeidimų kodekso nuostatos, reglamentuojančios priverstinai nuvežtų transporto priemonių negrąžinimo atvejus su Konstitucinio Teismo nutarimu šiuo klausimu. Nuo 2011 m. liepos 1 d. įsigaliojus įstatymo atitinkamoms nuostatoms, bus atsisakoma neefektyvios ir neracionalios vienos iš administracinių teisės pažeidimų bylų teisenos užtikrinimo priemonių – transporto priemonės važiuklės užblokavimo specialiu įtaisu.

Priimtu įstatymu taip pat sprendžiama visa eilė svarbių klausimų - išplečiami nemokamų viešųjų darbų, kaip alternatyvios administracinės nuobaudos, taikymo pagrindai, siekiama užkirsti kelią pernelyg plačiam administracinio arešto nuobaudos taikymui, taip pat tokiu būdu siekiama išvengti administracinės nuobaudos neveiksmingumo tam tikrų pažeidėjų kategorijų atžvilgiu, keičiamos baudos keitimo į viešuosius darbus proporcijos, kad jos atitiktų šių dienų finansines ekonomines sąlygas. Įstatyme įtvirtinama galimybė teismui nustatyti administracinį areštą pažeidėjui atlikti tik poilsio dienomis. Įstatymu taip pat siekiama nustatyti garantijas, kad administracinė atsakomybė traukiamo asmens, taip pat liudytojo administracinių teisės pažeidimų bylose padėtis nebūtų blogesnė nei asmens, traukiamo baudžiamojon atsakomybėn. Įstatyme yra padidinamos sankcijos už perdavimą ar bandymą perduoti Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų uždraustus daiktus asmenims, esantiems laisvės atėmimo vietose.

Be to, įstatyme taip pat nustatyta administracinė atsakomybė oro vežėjams ir civilinių orlaivių naudotojams už reikalavimų dėl civilinės atsakomybės draudimo už žalą, padarytą keleiviams, bagažui, kroviniams bei tretiesiems asmenims, nesilaikymą; sugriežtintos sankcijos už saugaus elgesio vandenyje ir ant ledo taisyklių nesilaikymą; diferencijuojama atsakomybė už genetiškai modifikuotų augalų pasėlių auginimo reikalavimų pažeidimus taip, kad sankcijos būtų diferencijuojamos pagal pažeidimų tipą ir mastą, numatant griežtesnę atsakomybę už stambaus masto pažeidimą.

Kartu su šiuo apjungtu įstatymo projektu buvo priimtas ir lydinčysis Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 20 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XI-1224, kurio tikslas užtikrinant viešąją tvarką ir visuomenės saugumą, suteikta savivaldybių vykdomosioms institucijoms ir jų įgaliotiems pareigūnams teisė dalyvauti užtikrinant eismo saugumą savivaldybės teritorijoje ir teisės pažeidimo išaiškinimo tikslu gauti iš asmenų duomenis.

1.10. Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 51², 158¹, 159, 159¹, 159², 189¹, 189², 189⁴, 189¹³, 189¹⁵, 221, 222, 224, 239², 239⁴, 242, 246³, 259¹ straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 159³, 159⁴, 159⁵, 159⁶ IR 189¹⁶ straipsniu įstatymas Nr. XI-1036.

Įstatymo nuostatomis derinamos Administracinių teisės pažeidimų kodekso ir Statybos įstatymuose vartojamos sąvokos, aiškiai diferencijuojamos baudos, skiriamos už savavališkas statybas, atsisakoma baudų už statinio naudojimą nebaigus statybos, papildomas kodeksas nuostatomis dėl baudų už statinio ekspertizės atlikimą pažeidžiant teisės aktus, baudomis už teritorijų planavimo dokumentų procedūrų pažeidimus.

2. PARLAMENTINĖS KONTROLĖS DARBAI

2.1. Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetas, įgyvendindamas parlamentinę kontrolės funkciją 2010 m. spalio 15 d. suorganizavo posėdį, skirtą Europos žmogaus teisių teismo sprendimams prieš Lietuvos Respubliką, jų vykdymo problematikai ir kitiems susijusiems klausimams aptarti.

Šio posėdžio metu buvo analizuojami Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos pažeidimų prevencijos, visų pirma, dėl nemokamų viešųjų darbų skyrimo, klausimai, naujausi Europos žmogaus teisių teismo priimti sprendimai bylose prieš Lietuvą ir naujai perduotos bylos.

Svarstant nemokamų viešųjų darbų skyrimo klausimą buvo pažymėta, kad priverstinio ar privalomo darbo draudimą reguliuoja kelios Lietuvai privalomos tarptautinės sutartys, tai yra ne tik Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija, tačiau taip pat ir Jungtinių Tautų 1966 m. Tarptautinis pilietinių ir politinių teisių paktas, Tarptautinės darbo organizacijos 1930 m. Konvencija dėl priverstinio ar privalomojo darbo bei 1957 m. Konvencija dėl priverstinio darbo panaikinimo. Europos žmogaus teisių teismo praktika šiuo klausimu kol kas nėra išplėtotą, tačiau šiuo klausimu yra pasisakiusi Tarptautinė darbo organizacija, kurios konvencijomis Europos žmogaus teisių teismas taip pat remiasi. Atsižvelgiant į minėtos organizacijos pateiktus apibendrinimus galima daryti prielaidą, kad laikantis tam tikrų nurodytų sąlygų viešieji darbai būtų vertinami kaip patenkantys į draudžiamo priverstinio ar privalomojo darbo išimtis ir atitinkamai juos skiriant asmens sutikimas nebūtų laikomas privalomu.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovė Europos žmogaus teisių teisme Elvyra Baltutytė taip pat pristatė naujausius Europos žmogaus teisių teismo priimtus sprendimus bylose prieš Lietuvą ir naujai perduotas bylas. Buvo pažymėta, kad šiuo metu daugiau yra ne teisėkūros, bet teisės taikymo problemų, ypač buvo akcentuotos ilgos proceso trukmės bei nekaltumo prezumpcijos pažeidimo problematika.

2.2. Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetas, įgyvendindamas parlamentinę kontrolės funkciją, 2010 m. rugsėjo 24 d. diskutavo apie asmens sveikatos priežiūros įstaigose patvirtintų testamentų registravimo ir saugojimo tvarkos ir notaro tvirtinamų nekilnojamojo turto sandorių teisinės registracijos VI Registrų centre klausimų problematiką. Komiteto surengtame pasitarime dalyvavo Seimo kanceliarijos Sveikatos reikalų komiteto biuro, Teisingumo ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinės medicininio audito inspekcijos prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Lietuvos notarų rūmų ir Lietuvos antstolių rūmų atstovai.

Pasitarime buvo diskutuota, kaip turėtų būti užtikrinta asmens sveikatos priežiūros įstaigose patvirtintų testamentų registravimo ir saugojimo tvarka, keliais egzemplioriais ir kaip turėtų būti sudaromi tokie testamentai, kaip spręsti gydytojų kvalifikacijos, prireikus parengti šiuos dokumentus, problemą. Buvo nuspręsta, kad šiuo metu nėra aiškaus ir detalaus teisinio reguliavimo šioje srityje: 1999 m. liepos 12 d. Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. 322 patvirtinta Asmens sveikatos priežiūros įstaigose patvirtintų testamentų registravimo ir saugojimo tvarka yra nepakankamai detali ir aiški, be to, joje yra vadovaujamosi šiuo metu jau negaliojančiomis Civilinio kodekso nuostatomis. Buvo nutarta, kad turėtų būti parengta aiški ir detali ne tik oficialiesiems testamentams prilyginamų testamentų, bet ir kitų, notarų patvirtintiems prilyginamų sandorių, patvirtintų gydymo įstaigų, sanatorijų vyriausiųjų arba budinčiųjų gydytojų, senelių namų (globos įstaigų) direktorių ir vyriausiųjų gydytojų, laivų kapitonų, karinių dalinių vadų, laisvės atėmimo vietų viršininkų, seniūnų ir kitų pareigūnų (toliau tekste – pareigūnai), kurie, vadovaujantis Civilinio kodekso nuostatomis, turi atitinkamus įgaliojimus, parengimo, registravimo ir saugojimo tvarka. Ši tvarka būtų privaloma atitinkamoms įstaigoms (gydymo įstaigoms, sanatorijoms, kariniams daliniams ir kt.) ir padėtų užtikrinti tinkamą Civilinio kodekso nustatytų pareigų minėtiems pareigūnams vykdymą. Todėl buvo nuspręsta prašyti Teisingumo ministerijos kartu su Socialinės apsaugos ir darbo, Sveikatos apsaugos, Krašto apsaugos, Vidaus reikalų bei Susisiekimo ministerijomis, taip pat Lietuvos notarų rūmais, o prireikus ir kitomis institucijomis, išnagrinėti šią problemą ir parengti atitinkamo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektą.

Analizuojant notaro tvirtinamų nekilnojamo turto sandorių teisinės registracijos VĮ Registrų centre įkainio klausimą, buvo diskutuota apie jo nustatymo atitinkamame teisingumo ministro tvirtinamame įsakyme tikslingumą, o taip pat buvo aptariamas VĮ Registrų centro įkainių klausimas. Pasitarimo metu buvo iškeltas klausimas dėl VĮ Registrų centro įkainių dydžio pagrįstumo. Todėl buvo nuspręsta prašyti Teisingumo ministerijos išanalizuoti šį klausimą nurodytais aspektais.

2.3. Teisės ir teisėtvarkos komitetas, įgyvendindamas parlamentinę kontrolę, 2010 m. rugsėjo 29 d. surengė Lietuvos Respublikos Seimo valdybos sudarytos darbo grupės „Dėl Lietuvos Respublikos prokuratūros teisei padėčiai ir vietai valstybės valdžios institucijų sistemoje nustatyti“ ir Generalinėje prokuratūroje sudarytos darbo grupės dėl prokuratūros veiklos tobulinimo bei kompetentingų institucijų išplėstinį posėdį. Posėdyje buvo diskutuojama dėl prokuratūros struktūros krypčių: kokia turėtų būti struktūra – ar dvipakopė, ar trijų pakopų, kaip šiuo metu, kokios grandys turėtų likti; funkcijų pasidalijimas tarp prokuratūrų, su kitomis institucijomis, taip pat buvo diskutuojama dėl viešojo intereso gynimo, jo principų nustatymo, kitų institucijų dalyvavimo viešojo intereso gynimo procese.

3. PAREIŠKIMŲ IR RAŠTŲ NAGRINĖJIMAS

Teisės ir teisėtvarkos komitete gauta labai įvairaus pobūdžio raštų, laiškų ir pareiškimų. Dauguma jų yra dėl įstatymų išaiškinimo, jų taikymo praktikoje problemų, kreipimusi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą inicijavimo, siūlymai keisti įstatymus, tobulinti jų priėmimo

procedūras ir pan. Piliečių skunduose keliama klausimai dėl teisėjų darbo kokybės, bylų nagrinėjimo teismuose vilkinimo, dėl teisėjų, pareigūnų atlyginimo klausimų, teikiama pasiūlymai dėl teismų darbo tobulinimo, teisėjų asmeninės atsakomybės už priimtus sprendimus. Ypač padaugėjo skundų dėl mažinamų biudžeto asignavimų teisėsaugos institucijoms (tame tarpe ir teismams), įvairių socialinių išmokų. Laiškuose taip pat dėstomos problemos dėl teikiamos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos, dėl nuosavybės teisių į žemę atstatymo, skundžiamasi policijos pareigūnų, prokurorų bei ikiteisminio tyrimo pareigūnų veiksmais. Daug laiškų gaunama iš įkalinimo įstaigų. Juose prašoma paaiškinti vienų ar kitų įstatymų nuostatas, teikiama siūlymai dėl įstatymų tobulinimo, dėl asmenų, nuteistų iki gyvos galvos teisinės padėties gerinimo, skundžiamasi įkalinimo bei pataisos įstaigų pareigūnų veiksmais, įkalinimo įstaigose galiojančiomis vidaus tvarkos taisyklėmis, nuteistųjų laikymo sąlygomis bausmės atlikimo vietose, dėl baudžiamųjų įstatymų, susijusių su lygtiniu paleidimu, nuostatų taikymo.

Metų pabaigoje ypač padaugėjo skundų dėl prokurorų darbo tiriant baudžiamąsias bylas, ginant viešąjį interesą, dėl atskirų prokurorų neveikimo bei Generalinės prokuratūros neveiklumo ar nesugebėjimo kontroliuoti prokurorų darbo.

Nors tai ne Teisės ir teisėtvarkos komiteto kuriojama sritis, tačiau nemažai buvo gauta skundų, susijusių su vaiko teisių pažeidimais, o taip pat asmenų raštų, kuriuose buvo teikiama pasiūlymai dėl Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo nuostatų tobulinimo.

4. TARPTAUTINIAI RYŠIAI

4.1. 2010 m. spalio 4-6 dienomis Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkas S. Šedbaras dalyvavo Europos Parlamento Piliečių laisvės, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pirmininko Juan Fernando Lopez Aguilar surengtame tarpparlamentiniame posėdyje „Demokratinė atskaitomybė laisvės, saugumo ir teisingumo srityje: Europolas, Eurojustas, Frontexas ir Šengenas“ Briuselyje (Belgijos Karalystė). Šio susitikimo metu buvo nagrinėtos tokios temos, kaip: operatyvus bendradarbiavimas tarp agentūrų laisvės, saugumo ir teisingumo srityje, klausimai, susiję su Europolu, Eurojusto, Frontexo ir Šengeno veikla ir perspektyvomis.

4.2. 2010 m. lapkričio 30 dieną Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkas S. Šedbaras dalyvavo Europos Parlamento teisės reikalų komiteto surengtoje konferencijoje šeimos teisės klausimais. Šio susitikimo metu buvo nagrinėtos tokios temos, kaip: šeimos teisė: pasiekimai ir perspektyvos, tarpvalstybinis paveldėjimas, tėvų atsakomybė ir vaikų apsauga, civilinio statuso dokumentai.

5. DISKUSIJOS, KITI RENGINIAI

2011 m. kovo 3 d. Lietuvos teisininkų draugija, Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir Teisėtvarkos komitetas ir Lietuvos apeliacinio teismas suorganizavo apskritojo stalo diskusiją „Teismų ir visuomenės su (si) priešinimas: kas laimėtojas?“.

Diskusijos pradžioje savo pozicijas trumpai pristatė Lietuvos teisininkų draugijos pirmininkas dr. T. Davulis, istorikas ir politologas, humanitarinių mokslų daktaras prof. A. Kulakauskas ir buvęs Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo teisėjas dr. S. Stačiokas.

Renginyje siekta pasidalinti nuomonėmis apie teismų ir visuomenės santykį ir suformuluoti pasiūlymus, kaip ateityje gerinti situaciją.

6. PARLAMENTINĖS KONTROLĖS PRIEMONĖS

6.1. Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetas, įgyvendindamas parlamentinę kontrolės funkciją, 2010 m. rugsėjo 24 d. diskutavo apie asmens sveikatos priežiūros įstaigose patvirtintų testamentų registravimo ir saugojimo tvarkos ir notaro tvirtinamų nekilnojamojo turto sandorių teisinės registracijos VĮ Registrų centre klausimų problematiką. Komiteto surengtame pasitarime dalyvavo Seimo kanceliarijos Sveikatos reikalų komiteto biuro, Teisingumo ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinės medicininio audito inspekcijos prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Lietuvos notarų rūmų ir Lietuvos antstolių rūmų atstovai.

Pasitarime buvo diskutuota, kaip turėtų būti užtikrinta asmens sveikatos priežiūros įstaigose patvirtintų testamentų registravimo ir saugojimo tvarka, keliais egzemplioriais ir kaip turėtų būti sudaromi tokie testamentai, kaip spręsti gydytojų kvalifikacijos, prireikus parengti šiuos dokumentus, problemą. Buvo nuspręsta, kad šiuo metu nėra aiškaus ir detalaus teisinio reguliavimo šioje srityje: 1999 m. liepos 12 d. Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. 322 patvirtinta Asmens sveikatos priežiūros įstaigose patvirtintų testamentų registravimo ir saugojimo tvarka yra nepakankamai detali ir aiški, be to, joje yra vadovaujamosi šiuo metu jau negaliojančiomis Civilinio kodekso nuostatomis. Buvo nutarta, kad turėtų būti parengta aiški ir detali ne tik oficialiesiems testamentams prilyginamų testamentų, bet ir kitų, notarų patvirtintiems prilyginamų sandorių, patvirtintų gydymo įstaigų, sanatorių vyriausiųjų arba budinčiųjų gydytojų, senelių namų (globos įstaigų) direktorių ir vyriausiųjų gydytojų, laivų kapitonų, karinių dalinių vadų, laisvės atėmimo vietų viršininkų, seniūnų ir kitų pareigūnų (toliau tekste – pareigūnai), kurie, vadovaujantis Civilinio kodekso nuostatomis, turi atitinkamus įgaliojimus, parengimo, registravimo ir saugojimo tvarka. Ši tvarka būtų privaloma atitinkamoms įstaigoms (gydymo įstaigoms, sanatorijoms, kariniams daliniams ir kt.) ir padėtų užtikrinti tinkamą Civilinio kodekso nustatytų pareigų minėtiems pareigūnams vykdymą. Todėl buvo nuspręsta prašyti Teisingumo ministerijos kartu su Socialinės apsaugos ir darbo, Sveikatos apsaugos, Krašto apsaugos, Vidaus reikalų bei Susisiekimo ministerijomis, taip pat Lietuvos notarų rūmais, o prireikus ir kitomis institucijomis, išnagrinėti šią problemą ir parengti atitinkamo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektą.

Analizuojant notaro tvirtinamų nekilnojamojo turto sandorių teisinės registracijos VĮ Registrų centre įkainio klausimą, buvo diskutuota apie jo nustatymo atitinkamame teisingumo ministro tvirtinamame įsakyme tikslumą, o taip pat buvo aptariamas VĮ Registrų centro įkainių klausimas. Pasitarimo metu buvo iškeltas klausimas dėl VĮ Registrų centro įkainių dydžio pagrįstumo. Todėl buvo nuspręsta prašyti Teisingumo ministerijos išanalizuoti šį klausimą nurodytais aspektais.

6.2. Teisės ir teisėtvarkos komitetas, įgyvendindamas parlamentinę kontrolę, 2010 m. rugsėjo 29 d surengė Lietuvos Respublikos Seimo valdybos sudarytos darbo grupės „Dėl Lietuvos Respublikos prokuratūros teisei padėčiai ir vietai valstybės valdžios institucijų sistemoje nustatyti“ ir Generalinėje prokuratūroje sudarytos darbo grupės dėl prokuratūros veiklos tobulinimo bei kompetentingų institucijų išplėstinį posėdį. Posėdyje buvo diskutuojama dėl prokuratūros struktūros krypčių: kokia turėtų būti struktūra – ar dvipakopė, ar trijų pakopų, kaip yra šiuo metu, kokios grandys turėtų likti; funkcijų pasidalijimas tarp prokuratūrų, su kitomis institucijomis, taip pat buvo diskutuojama dėl viešojo intereso gynimo, jo principų nustatymo, kitų institucijų dalyvavimo viešojo intereso gynimo procese.

6.3. 2010 m. spalio 15 d. suorganizavo posėdį, skirtą Europos žmogaus teisių teismo sprendimams prieš Lietuvą, jų vykdymo problematikai ir kitiems susijusiems klausimams aptarti.

Šio posėdžio metu buvo analizuojami Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos pažeidimų prevencijos, visų pirma, dėl nemokamų viešųjų darbų skyrimo, klausimai, naujausi Europos žmogaus teisių teismo priimti sprendimai bylose prieš Lietuvą ir naujai perduotos bylos.

Svarstant nemokamų viešųjų darbų skyrimo klausimą buvo pažymėta, kad priverstinio ar privalomo darbo draudimą reguliuoja kelios Lietuvai privalomos tarptautinės sutartys, tai yra ne tik Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija, tačiau taip pat ir Jungtinių Tautų 1966 m. Tarptautinis pilietinių ir politinių teisių paktas, Tarptautinės darbo organizacijos 1930 m. Konvencija dėl priverstinio ar privalomojo darbo bei 1957 m. Konvencija dėl priverstinio darbo panaikinimo. Europos žmogaus teisių teismo praktika šiuo klausimu kol kas nėra išplėtotą, tačiau šiuo klausimu yra pasisakiusi Tarptautinė darbo organizacija, kurios konvencijomis Europos žmogaus teisių teismas taip pat remiasi. Atsižvelgiant į minėtos organizacijos pateiktus apibendrinimus galima daryti prielaidą, kad laikantis tam tikrų nurodytų sąlygų viešieji darbai būtų vertinami kaip patenkantys į draudžiamo priverstinio ar privalomojo darbo išimtį ir atitinkamai juos skiriant asmens sutikimas nebūtų laikomas privalomu.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovė Europos žmogaus teisių teisme Elvyra Baltutytė taip pat pristatė naujausius Europos žmogaus teisių teismo priimtus sprendimus bylose prieš Lietuvą ir naujai perduotas bylas. Buvo pažymėta, kad šiuo metu daugiau yra ne teisėkūros, bet teisės taikymo problemų, ypač buvo akcentuotos ilgos proceso trukmės bei nekaltumo prezumpcijos pažeidimo problematika.

6.4. 2011 m. sausio 21 d. Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkas susitiko su generaliniu prokuroru ir jo pavaduotojais dėl Baudžiamojo proceso kodekso pataisų rengimo eigos, taip pat vykdomos Generalinės prokuratūros vidinės struktūros pertvarkos.

Generalinė prokuratūra parengė Baudžiamojo proceso kodekso projektą dėl ikiteisminio tyrimo stadijos tobulinimo. Baudžiamojo proceso kodekso projektas rengiamas registravimui, nuo 2011 m. vasario 23 d. vyksta šio projekto klausymai.

III. PRIORITETINIAI DARBAI, KURIE PLANUOJAMI ATLIKTI 2011 M. SEIMO VI (PAVASARIO) SESIJOJE

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso pakeitimai ir juos lydinčių teisės aktų pakeitimai. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIP-1409 (toliau – projektas) rengimą paskatino tai, kad taikant nuo 2003 m. sausio 1 d. įsigaliojusį Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksą išryškėjo nemažai civilinio proceso teisinio reguliavimo problemų. Projekto tikslas – išspręsti šias problemas ir modernizuoti civilinį procesą. Civilinio proceso kodekso nuostatos yra keičiamos, siekiant sudaryti proceso šalims geresnes galimybes įgyvendinti savo teises civiliniame procese, siekiant skatinti modernių komunikacijų naudojimą šiuolaikiniame civiliniame procese, taip pat palengvinti teismų darbą, įtvirtinant aiškesnes civilinio proceso taisykles bei šalinant praktines problemas, šiuo metu egzistuojančias civiliniame procese.

Kartu su įstatymo projektu Nr. XIP-1409 turėtų būti svarstomi ir šie įstatymų projektai:

- Administracinių bylų teisenos įstatymo 21, 37, 70 ir 142 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIP-1410. Projekte patikslinamas bylų priskirtinumo bendrosios kompetencijos ar administraciniam teismui klausimų nagrinėjimo reguliavimas, siekiant išvengti praktikoje pasitaikančių situacijų, kai konkrečios bylos neprisiima nagrinėti nei bendrosios kompetencijos, nei administracinis teismas;

- Baudžiamojo proceso kodekso 40, 366 ir 373 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIP-1411, susijęs su teismų reforma ir teisminių procesų (civilinio, baudžiamojo, administracinio) tobulinimu. Atsižvelgiant į praktinius teismų veikloje išryškėjusius poreikius, patobulinamas reguliavimas dėl teisėjų kolegijų sudarymo, numatant mišrios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus ir Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegijos sudarymo galimybę. Tokios kolegijos nagrinėtų civilines ar baudžiamąsias bylas, kuriose iškyla sudėtingi atitinkamai baudžiamosios ar civilinės teisės klausimai;

- Teismų įstatymo 36, 37 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 37¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIP-1412. Projektu siekiama įtvirtinti galimybę civiliniame procese naudoti informacines ir elektroninių ryšių technologijas, projekte siūloma nustatyti pagrindinius elektroninės bylos vedimo aspektus. Be to, projekte numatoma, kokiais būdais proceso dalyviai galės identifikuoti save, teikdami teismui procesinius dokumentus elektroninių ryšių priemonėmis;

- Antstolių įstatymo papildymo 43(1) straipsniu įstatymo projektas Nr. XIP-1413;

- Civilinio kodekso 1.3, 1.65, 5.39, 5.50, 5.52, 5.53, 5.60 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIP-1414;

- Administracinių bylų teisenos įstatymo 11, 22, 23, 24, 34, 37, 39, 51, 53, 57, 61, 64, 66, 68, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 78, 82, 83, 85, 87, 93, 105, 106, 107, 110, 118, 119, 121, 125, 129, 130, 131, 132, 134, 135, 137, 138, 142, 155 ir 157 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas Nr. XIP-1929.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso pakeitimai ir juos lydinčių teisės aktų pakeitimai. Lietuvos Respublikos Civilinio kodekso 4.170, 4.171, 4.172, 4.174, 4.175, 4.176,

4.177, 4.178, 4.179, 4.180, 4.181, 4.183, 4.184, 4.185, 4.186, 4.188, 4.189, 4.190, 4.191, 4.192, 4.196, 4.197, 4.199, 4.201, 4.206, 4.207, 4.209, 4.210, 4.211, 4.212, 4.214, 4.216, 4.219, 4.221, 4.223, 4.226, 4.256 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 4.192(1), 4.194(1) straipsniais įstatymo projektas Nr. XIP-720 (toliau – projektas). Projekto pagrindinis tikslas – Hipotekos registro vystymo koncepcijos įgyvendinimas. Siūloma atsisakyti hipotekos skyrių prie apylinkės teismų ir hipotekos teisėjų funkcijų registruojant hipoteką (įkeitimą), kad hipotekos registravimas būtų administracinis, o ne teisminis procesas, taip pat atlikti kitus teisės aktų pakeitimus didinant hipotekos ir įkeitimo teisinio reguliavimo efektyvumą ir užtikrinti kreditoriaus ir skolininko teisėtų interesų pusiausvyrą.

Kartu su įstatymo projektu Nr. XIP-720 turėtų būti svarstomi ir šie įstatymų projektai:

- Civilinio proceso kodekso 542, 543, 544, 545, 551, 554, 566, 744, 745, 746, 747 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei 546, 547, 548, 549, 550, 552, 553, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 567, 568, 569 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektas Nr. XIP-721;

- Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 36 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas Nr. XIP-722;

- Teismų įstatymo 14, 15, 34, 103 straipsnių pakeitimo ir 16, 17, 58 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektas Nr. XIP-723;

- Turto arešto aktų registro įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIP-724;

- Prekybinės laivybos įstatymo 78, 79, 80, 81, 83 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIP-725;

- Notariato įstatymo 26, 43, 46 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei įstatymo papildymo 49(1) straipsniu įstatymo projektas Nr. XIP-726;

- Mokesčių administravimo įstatymo 103, 106 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas Nr. XIP-727;

- Įmonių restruktūrizavimo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIP-728;

- Įmonių bankroto įstatymo 2, 33 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIP-729;

- Hipotekos registro steigimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIP-730.

Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso pakeitimai.

1. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 47 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIP-2069 siekiama padidinti baudas fiziniams asmenims už nesunkius, apysunkius ir sunkius nusikaltimus. Teisės ir teisėtvarkos komitetas projektą patobulino, apsvarstė, tačiau Seimas jo nespėjo apsvarstyti ir priimti dėl didelės Seimo 2010 m. rudens (V) sesijos darbų programos apimties.

2. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 3, 7, 95, 100, 101, 102, 103, 105, 106, 109, 111 straipsnių pakeitimo bei papildymo, 104 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir kodekso papildymo 113¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIP-276, kurio tikslas – suderinti Lietuvos Respublikos nacionalinę teisę su 1998 m. Tarptautinio Baudžiamojo Teismo Romos statutu, 1949 m. Ženevos konvencijomis dėl karo aukų apsaugos ir jų 1977 m. papildomais protokolais,

atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos tarptautinius įsipareigojimus, taip pat tobulinti Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso XV skyriaus nuostatas, šalinant teisinio reguliavimo spragas ir kriminalizuojant pavojingas veikas, ypatingai svarbias Lietuvai, susijusias su 1991 m. sausio 13-ąją ir Medininkuose įvykdytais nusikaltimais.

3. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 100, 109, 219, 220, 227, 234, 254, 256, 302, 308(1), 426 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIP-1821 siekiama ekonomiškesnio ir greitesnio baudžiamojo proceso. 2010 m. pavasario (IV) sesijoje priimti sujungti projektai Nr. XIP-1378 su XIP-2100, kuriais buvo patobulintas ikiteisminio tyrimo procesas, o šiuo projektu Nr. XIP-1821 siekiama patobulinti teismo proceso stadiją, todėl Teisės ir teisėtvarkos komitetas laiko projektą prioritetiniu.

4. Lietuvos Respublikos Seimas 2009 m. gegužės 5 d. nutarimo Nr. XI-245 „Dėl Lietuvos Respublikos prokuratūros 2008 metų veiklos ataskaitos“ 2 straipsnio 4 punktu pasiūlė Lietuvos Respublikos prokuratūrai atlikti Baudžiamojo proceso kodekso ikiteisminio tyrimo dalies taikymo po naujojo Baudžiamojo proceso kodekso įsigaliojimo (2003 m. gegužės 1 d.) analizę ir prireikus siūlyti Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo įstatymų projektus. Generalinė prokuratūra, įgyvendindama šį Seimo nutarimą, parengė Baudžiamojo proceso kodekso pataisų projektą ir perdavė jį Komitetui įvertinti bei įregistruoti ir Seimo pavasario (VI) sesijoje kartu svarstyti su kitais Baudžiamojo proceso pakeitimų projektais.

Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo pakeitimai. Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 4, 10, 11, 17, 22, 23, 25, 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas Nr. XIP-2143.

Seimo valdyba, atsižvelgdama į Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto siūlymą, 2010 m. sausio 15 d. sprendimu Nr. SV-S-534 sudarė darbo grupę Lietuvos Respublikos prokuratūros teisei padėčiai ir vietai valstybės valdžios institucijų sistemoje nustatyti.

Šio įstatymo projekto tikslas – prokuratūros veiklos tobulinimo programa, nes projektu siekiama išspręsti tam tikrus ikiteisminio tyrimo institucijų veiksmų koordinavimo, kontrolės, prokuratūros atsakomybės klausimus, pakeisti generalinio prokuroro, jo pavaduotojų tam tikrus įgaliojimus, sumažinti įvairias komisijas, atliekančias panašų darbą ir kitus projekte numatytus klausimus.

Lietuvos Respublikos probacijos įstatymo projektai ir juos lydinčiųjų teisės aktų pakeitimai. Lietuvos Respublikos probacijos įstatymo projektas Nr. XIP-1892 parengtas, siekiant sukurti palankią teisinę aplinką Lietuvoje vykdyti probaciją (bausmės vykdymo atidėjimą, lygtinį atleidimą nuo bausmės prieš terminą ir lygtinį paleidimą iš pataisos įstaigų). Teisinis probacijos reguliavimas Lietuvos Respublikos teisės sistemoje turi tam tikrų trūkumų – kai kuriuos probacijos aspektus, kurie turėtų būti numatyti įstatymu (pvz., institucijų įgaliojimai, nuteistųjų teisinė padėtis), reguliuoja poįstatyminiai teisės aktai, kai kurie aspektai nereguliuoti arba nauji (probacijos principai, asmenų pakartotinio nusikalstamo elgesio rizikos vertinimas, socialinio tyrimo išvadų rengimas, elektroninio stebėjimo taikymas), kai kuriuos aspektus (priežiūros vykdymas, nuteistųjų teisinė padėtis) reguliuoja keli skirtingos teisinės galios teisės aktai, nustatydami nevienodas nuostatas, teisinis reguliavimas pasižymi teisės aktų gausa, todėl nėra

suformuotos vientisos savo turiniu ir vidiniais ryšiais bei efektyviai veikiančios probacijos sistemos. Siekis užkrinti teisinį tikrumą ir aiškumą nulėmė poreikį rengti atskirą įstatymą, kuris įtvirtintų probacijos institucinę ir vykdymo sistemą. Be to, probacijos reforma padėtų nusikaltusių asmenų socializacijai, būtų suteiktos jiems didesnės galimybės pasitaisyti, netaikant realios bausmės, jei tai galima padaryti atsižvelgiant į nusikaltimo sunkumą, tuo pačiu, ši reforma - tai tam tikra alternatyva Amnestijos įstatymų projektams. Kartu su įstatymo projektu Nr. XIP-1892 turėtų būti svarstomi ir šie įstatymų projektai:

- Baudžiamojo kodekso 48, 67, 75, 77, 82, 87, 92 ir 94 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIP-1893;
- Baudžiamojo proceso kodekso 89, 90, 339, 342, 348, 358, 360, 362 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Kodekso papildymo 36(1), 253(1) straipsniais įstatymo projektas Nr. XIP-1894;
- Bausmių vykdymo kodekso 18, 19, 66, 90, 91, 126, 140, 154, 157, 159, 164, 179 ir 183 straipsnių pakeitimo bei 127, 160, 161, 162 ir 163 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektas Nr. XIP-1895;
- Tarnybos Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto 2, 5, 7 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIP-1896;
- Valstybės tarnybos įstatymo 4, 11 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 20(1) straipsniu įstatymo projektas Nr. XIP-1897.

Lietuvos Respublikos probacijos įstatymo projektas Nr. XIP-2644 alternatyvus Lietuvos Respublikos probacijos įstatymo projektui Nr. XIP-1892.

Kartu su įstatymo projektu Nr. XIP-2644 turėtų būti svarstomi ir šie įstatymų projektai:

- Baudžiamojo kodekso 48, 67, 72(2), 74, 75, 77, 82 ir 87 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIP-2645;
- Baudžiamojo proceso kodekso 89, 90, 339, 342, 348, 358 ir 360 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Kodekso papildymo 36(1), 253(1) straipsniais įstatymo projektas Nr. XIP-2646;
- Bausmių vykdymo kodekso 18, 19, 47, 157, 159, 164 ir 179 straipsnių pakeitimo bei 160, 161, 162 ir 163 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektas Nr. XIP-2647;
- Tarnybos Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIP-2648.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos pakeitimai. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 67, 74, 84, 111, 112 ir 116 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XP-2539 (toliau – projektas). Pagrindinis šio projekto tikslas yra padaryti Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų ir pirmininko skyrimo bei pašalinimo iš pareigų procesą atsakingesnį ir suteikti jam didesnės konstitucinės svarbos.

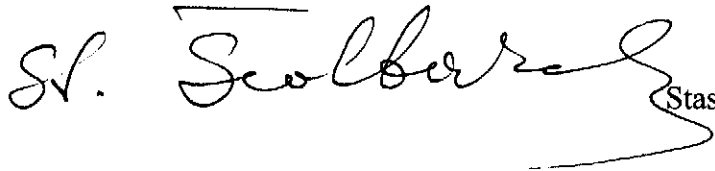
Šiuo metu pagal Konstitucijos 112 straipsnį Vyriausiojo administracinio teismo teisėjus, kaip ir kitų specializuotų, taip pat apylinkių, apygardų teismų teisėjus ir pirmininkus skiria, jų darbo vietas keičia Respublikos Prezidentas, Seimas Vyriausiojo administracinio teismo teisėjų ir pirmininko skyrimo procedūroje nedalyvauja. Be to, pagal Konstitucijos 116 ir 74 straipsnius Seimas apkaltos proceso tvarka už šiurkštų Konstitucijos pažeidimą arba priesaikos sulaužymą, taip

pat paaiškėjus, jog padarytas nusikaltimas, gali iš pareigų pašalinti tik Aukščiausiojo Teismo pirmininką ir teisėjus, taip pat Apeliacinio teismo pirmininką ir teisėjus.

Projekte siūloma nustatyti, kad Vyriausiojo administracinio teismo teisėjus ir pirmininką, kaip ir Aukščiausiojo Teismo teisėjus ir pirmininką, skiria ir atleidžia Seimas Respublikos Prezidento teikimu, taip pat, kad Vyriausiojo administracinio teismo pirmininką ir teisėjus, kaip ir Aukščiausiojo Teismo pirmininką ir teisėjus bei Apeliacinio teismo pirmininką ir teisėjus už šiurkštų Konstitucijos pažeidimą arba priesaikos sulaužymą, taip pat paaiškėjus, kad padarytas nusikaltimas, Seimas gali pašalinti iš pareigų apkaltos proceso tvarka. Projekte taip pat siūloma nustatyti Lietuvos Respublikos administracinių teismų sistemą.

Lietuvos Respublikos operatyvinės veiklos įstatymo pakeitimai. Lietuvos Respublikos operatyvinės veiklos įstatymo 3, 7, 10, 12 ir 23 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą Nr. XIP-2767 (toliau – projektas) parengė Seimo valdybos 2010 m. gegužės 12 d. sprendimu Nr. SV-S-693 „Dėl darbo grupės Operatyvinės veiklos įstatymo pakeitimo įstatymo projektui parengti sudarymo“ sudaryta darbo grupė. Projektas parengtas atsižvelgiant į valstybės institucijų vykdančių operatyvinę veiklą pasiūlymus, siekiant kuo skubiau reaguoti į kai kuriuos praktinius operatyvinės veiklos subjektų poreikius. Projekto tikslas - operatyvinės veiklos subjektų veiklos efektyvumo kėlimas, nusikalstamų veikų išaiškinamumo didinimas, teisėtumo užtikrinimas.

Komiteto pirmininkas

 Stasys Šedbaras